

از نگاه عکاس

متعجب نشدید

مجید سعیدی

● جایزه عکس خبری جهان بی تردید یکی از مهمترین جوایز عکاسی در همه جهان است که هر سال تعداد زیادی از عکاسان جهان عکس‌هایشان را برای شرکت در این رقابت می‌فرستند و مورد داوری قرار می‌گیرند. امسال تا جایی که من در جریان هستم نزدیک به ۱۰۰هزار قطعه عکس از سراسر جهان در جایزه جهانی عکس شرکت کردند. عکس‌هایی که در جای خودشان سوزه‌های قابل توجهی داشت و عکاسان معتبری آن‌ها را در نقاط پر از خطر از سومالی تا عراق و سوریه ثبت کرده بودند. در نهایت ما با انتخاب عجیب هیات‌داوران این دوره برای عکس اول

روبه‌رو شدیم. این تعجب هم به این دلیل بود که جایزه عکس جهانی خبری، معتبرترین جشنواره عکس خبری جهان است و همه به‌دنبال انتخاب عکسی خبری هستند. اگر جایزه عکس سال بود یا برای عکس خبری جایگاه دیگری وجود داشت، باز هم می‌شد آن را تایید کرد. اما فراموش نکنیم این تنها جایزه‌ای است که از همه دنیا عکس‌هایشان را برای آن می‌فرستند و داوران با حجم زیادی عکس روبه‌رو هستند؛ اتفاقی که البته در چندسال گذشته رخ نداده و به‌جای عکسی تاثیرگذار یک عکس فردگرا و بی‌ربط برگزیده شده است. اتفاقی که سال گذشته نیز رخ داد. عکس پیداکردن سیگنال در جیبوتی انتخاب شد. امسال تصویری از همجنسگرایان؛ در حالی که هیچ ربطی به اتفاقات سال گذشته مثلا در اوکراین یا ابولا در سیرالئون یا تظاهرات در ترکیه نداشته است. البته چون سال اولی نبود که چنین اتفاقی می‌افتد، عکاسان خیلی متعجب نشدند. آنچه باعث تعجب امثال من شد این بود که اعضای هیات‌داوران از میان کسانی بودند که در سال‌های گذشته منتقد انتخابی بودند. ما در ترکیب هیات‌داوران شاهد حضور دبیران عکس آژانس‌های خبری معتبری هستیم که البته این حضور هم در انتخاب‌ها بی‌تاثیر نبوده است. من ورلدرپرس فوتو را به این متهم نمی‌کنم که جانبداری کرده اما باعث تعجب است که چرا یک آژانس بیشترین جایزه را دریافت کرده؟ حتی دبیر آژانس آسوشیتدپرس که امسال در میان هیات‌داوران بود، در سال ۲۰۰۶ به‌همراه من و تعدادی عکاس دیگر یک سایت راه انداخت و علیه عکسی که آن سال عکس برتر شد و عکس توریستی از لبنان بود اعتراض کردیم. اما حالا می‌بینیم او در هیات‌داوران نشست به این انتخاب ابراز احساسات کرده و از این عکس تعریف و اعلام کرده که تا الان اشتباه می‌کرده که فکر می‌کرده عکاسی یعنی عکاسی جنگ! چنین چرخشی برای من که از نزدیک با اعضای هیات داوران آشنا هستم بسیار عجیب است. البته نباید در انتخاب هیات‌داوران از یک نکته دور شد. در آن‌هم اینکه عکاسان در چندسال اخیر با دست‌بردن داخل عکس کمی ماهیت آن را تغییر می‌دهند و جایزه جهانی عکاسی به‌شدت دنبال مبارزه با این موضوع است. امسال بیشتر از ۲۰ درصد از عکس‌هایی که برای این جایزه فرستاده شده بود که عکس‌های خوبی هم بودند، از دایره رقابت دور ماندند. این آمار قابل توجهی است. اتفاقی که با این که عکس اول عکسی غیر خبری است از آن دور بوده است و عکاس بدون هیچ تغییری در عکس آن را گرفته است. اما شاهد هستیم که در چند سال اخیر عکاسان شناخته‌شده‌ای برای اینکه عکس‌هایشان تاثیر بیشتری داشته باشد در آن دست برده‌اند و آن عکس را تغییر داده‌اند. این یکی از موضوعاتی است که جایزه عکس جهانی سعی کرده خودش را از آن دور کند و نباید این نکته مثبت را نادیده گرفت. اما گذشته از ماجرای عکس اول، من در حضور عکاسان ایرانی برای چندمین سال پیاپی در میان برگزیدگان بسیار خوشحالم؛ خوشحال از اینکه باوجود همه محدودیت‌هایی که عکاسان ایرانی دارند، بازهم نامشان در فهرست‌های جهانی هست و امسال هم آرش خاموشی و فاطمه بهبودی توانستند نامشان را در میان عکاسان این دوره قرار دهند.

مداران انتخا از مجموعه فاطمه بهبودی

فرزانه ابراهیم‌زاده: اسامی برندگان جایزه جهانی عکس (World Press Photo) در حالی عصر پنجشنبه ۱۲افوری اعلام شد که برای چندمین‌سال پیاپی نام آرش خاموشی و فاطمه بهبودی، دو عکاس جوان ایرانی در میان برگزیدگان رقابتی که حکم اسکار عکاسی را دارد به چشم می‌خورد. آرش خاموشی، عکاس خبرگزاری ایسنا برای مجموعه عکس «ماجرای یک بخشش» مربوط به بخش جوان اهل نور مازندران پای چوبه‌دار جایزه سوم مجموعه عکس را دریافت کرد؛ عکسی که بعد از انتشارش باعث شد ۲۷نفر پای چوبه‌دار بخشیده شوند. اما جایزه سوم جایزه عکس خبری تنها جایزه‌ای نبود که این مجموعه روز پنجشنبه ۱۳بهمن دریافت کرد. هیات‌داوران POW با عکس سال، جایزه سوم خود بعد از مجموعه عکس غزه و ابولا را هم به این مجموعه اهدا کرد. اما مجموعه مداران انتظار فاطمه بهبودی که روایتی متفاوت از مداران شهید است نیز در این دوره شایسته تقدیر شد. این مجموعه پیش از این جوایز معتبری چون جایزه عکس سال آمریکا را از آن خود کرده بود.

اما داوران جایزه جهانی عکس با اعلام عکس برنده ۲۰۱۴ شوک بزرگی به جهان عکاسی وارد کردند. در سالی که خطر داعش و جنگ‌های بزرگ در جهان و ویروس ابولا تصاویر خبری مهمی را خلق کرده بود، داوران عکسی غیرخبری را انتخاب کردند. یک‌تک عکس از مجموعه عکس یک عکاس دانمارکی ۳۶ساله به نام مدس نین که درباره دو همجنسگرای روس در مسکو است. ستانیاکو لیون که دبیر بخش عکس خبرگزاری آسوشیتدپرس و رئیس هیات‌داوران این دوره از جایزه عکس خبری جهان است، در دفاع از انتخابش گفته این عکس را به‌خاطر آزاری که در کشورهای چون روسیه به این افراد می‌شود انتخاب کرده؛ انتخابی که از سوی بسیاری از عکاسان و منتقدان عکس در جهان قابل‌قبول نیست و برخی چون جیمز ایسترن در نیویورک تایمز با نقد این انتخاب به حوادث مهم سیاسی و اجتماعی جهان اشاره کرده و گفته در سالی که خطر داعش جهان را فراگرفته بود و عکس‌هایی از آدم‌های درگیر در جنگ از سیرالئون تا عراق و سوریه جهان را تکان داد، انتخاب این عکس توجهی ندارد. البته این اتفاق خیلی هم غیرقابل‌پیش‌بینی نبوده.

آرش خاموشی و فاطمه بهبودی در میان برگزیدگان ورلدرپرس

ماجرای یک بخشش، در میان برندگان اسکار عکاسی

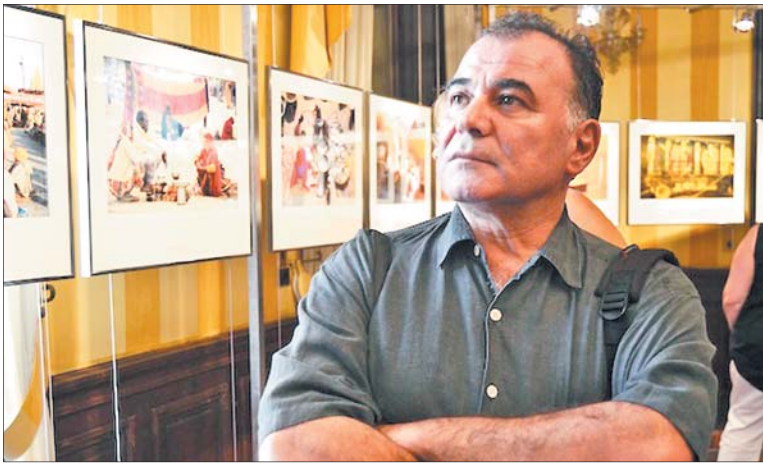
ماجرای یک بخشش، عکس آرش خاموشی، ایسنا

او از اعدام و انتقام نبود؛ تصویری شفاف از یک بخشش بود. مادری که فرزند خود را در نزاعی خیابانی از دست داده بود درست در لحظه‌ای که باید صندلی را از زیر پای جوان محکوم به اعدام بکشد با زدن سیلی به گوشش، او را به مادرش بخشید. این تصویر در روزهای آخر فروردین ۹۳وقتی روی خروجی «ایسنا» رفت با واکنش زیادی از سوی جهان روبه‌رو شد. اما ماجرای این بخشش از این تصاویر فراتر بود. آرش خاموشی یکی از کسانی بود که از چندروز قبل از این ماجرا درگیر آن شد و تلاش‌های او و همکارانش در ایسنا یکی از دلایل نجات بلال از اعدام بود. خاموشی درباره آن روزها گفت: «آن زمان به‌خاطر عملی که روی یایم انجام داده بودم نمی‌توانستم عکاسی کنم. اما از طریق دوستان با همسرم متوجه شدیم قرار است این جوان را که شش سال پیش در یک درگیری خیابانی یکی از دوستان قدیمی‌اش را به قتل رسانده بود اعدام کنند.» کمپین راضی‌کردن خانواده عبدالله حسین‌زاده از مدتی قبل توسط برخی از هنرمندان و اهالی رسانه شروع به کار کرده و مبلغی پول برای دیه نیز جمع شده بود. پولی که به گفته خاموشی قرار بود توسط پدر مقتول برای ساخت مجتمعی ورزشی هزینه شود. اما در آخرین لحظات خانواده حسین‌زاده تصمیم به قصاص گرفتند و اینجا بود که ماجرای یک بخشش آغاز شد.

پدر عبدالله از مربیان شهرستان نور بود و خاموشی و خبرنگاران ایسنا با عادل فردوسی‌پور تماس گرفتند و خواستند تا بر نامه ۹۰ماجرای او مطرح و از پدر مقتول بخواهد که بخشش کند. درنهایت در بخشی از برنامه ۹۰که شب قبل از روز اعدام به آنتن رفت برخی چهره‌های ورزشی از خانواده حسین‌زاده خواستند که بلال را ببخشند. اما صبح چوبه‌دار این جوان برپا شد و جمعیت زیادی آمدند تا لحظه اعدام را ببینند. دوربین خاموشی تنها دوربینی بود که قرار بود این ماجرا را ثبت کند. اما درست در لحظه اعدام این مادر مقتول بود که به یک‌باره بلال را بخشید و او از مرگ نجات پیدا کرد. خاموشی معتقد است زیبایی این ماجرا در آن بود که یک حرکت اجتماعی و رسانه‌ای این ماجرا را شکل داد. اما بازتاب این بخشش باعث شد تا بعد از این ماجرا ۲۷خانواده پای چوبه‌دار قاتلان فرزندانشان را ببخشند. البته انتخاب عکس‌های خاموشی با انتقادهایی هم

فاطمه بهبودی، عکاس دیگری بود که با پروژه مداران انتظار تصویری بدون روش از مداران شهید و مفقودالائبر در این دوره از جایزه جهانی عکس خبری شایسته تقدیر شناخته شد. او که روز پنجشنبه برای برگزاری نمایشگاهی در میانمار در مالزی بود، خبر برگزیده‌شدنش را آتجا شنیده بود. بهبودی درباره این پروژه به «شرق» گفت: «چندسال پیش برای یک‌کلاس در ورلدرپرس فوتو انتخاب شدم و برای پروژه نهایی تصمیم گرفتم که درباره مداران شهید کار کنم. زمانی که این موضوع را انتخاب کردم فکر نمی‌کردم با استقبال روبه‌رو شود. خیلی‌ها هم گفتند این پروژه موفق نخواهد شد اما در نهایت و با لطف خداوند این مجموعه مورد توجه قرار گرفت و در آمریکا نیز انتخاب شد و من را جزو پنج‌عکاس برتر زن آسیا و ۱۲عکاس خلاق زیر ۳۰سال قرار داد.» بهبودی این مجموعه را در دو مرحله کامل کرده است و بعد از کامل‌شدن به جایزه جهانی عکس فرستاده و توانسته از میان صدهزار عکسی که به این جایزه رسیده، یکی از برگزیدگان باشد. او در این تصاویر به داخل زندگی مداران شهید و مفقودالائبر رفته و از زندگی روزمره آنها عکاسی کرده است. او گفته این پروژه را با دلش شروع کرده؛ در ابتدا خودم هم تصویری از زندگی مداران شهید نداشتم اما بد از این که به‌دنبال این موضوع رفتم، عزمم را جزم کردم تا تصویر این مداران را به جهان نشان دهم و انتخاب این عکس‌ها از سوی چندین فستیوال نشان از این دارد که این تصویر از مداران سرزمین ما که شاید خیلی از ما آنها را نشناسیم به چشم جهانیان نشسته است»

فانتزی رفته است. همین انتخاب ورلدرپرس نشان از این دارد که فتوژورنالیسم در حال مرگ است. این را از عکس‌های برتر هم می‌بینیم. دیگر عکاسان به‌دنبال ثبت جنگ و وقایع نیستند و به سمت دیدن آدم‌های معروف می‌روند. اما هنوز هم عکاسانی هستند که خطر کنند.» او می‌گوید: «من قبول ندارم که عکسی که توسط مردم گرفته می‌شود، قدرت عکسی که یک عکاس می‌گیرد را داشته باشد. هنوز هم در جهان آژانس‌های معتبر و روزنامه‌ها عکس را از عکاس حرفه‌ای می‌گیرند چون در کنار ثبت واقعیت برایشان کیفیت عکس هم مهم است. این باعث نگرانی عکاسان خبری نیست که شهروندخبرنگاران و افراد غیرحرفه‌ای به‌دنبال ثبت تصاویر هستند. اما موضوع ما عکس خبری نیست. الان مشکل سر این نیست که عکاسانی که خطر می‌کنند تا از اتفاقات مهم عکاسی کنند، عکس‌هایشان دیده نمی‌شود؛ عکس مستند خبری هم مورد توجه قرار نمی‌گیرد.» یعقوب‌زاده که سال گذشته برای تهیه گزارش از جنایات داعش به عراق رفته، مجموعه‌هایی از زنان و مردان درگیر در این جنگ تهیه کرده است که در مجله پاری‌ماچ منتشر شده است، او درباره این عکس‌ها می‌گوید: «در یک‌سال گذشته چندین‌بار به عراق و سوریه سفر کردم و از زنان ایزدی عکاسی کردم که بخشی از آن در مجله پاری‌ماچ منتشر شده است. وقتی عکس‌های چهره‌ها را می‌دیدم، بسیار ناراحت می‌شدم که یک عکس از این‌زن زنان در میان این تصاویر وجود نداشت. اصلا جایی برای عکس‌های داعش نبود؛ یک کاپووسی که جهان و خاورمیانه را در خود اسیر کرده است. ما با زنان زیادی روبه‌رو بودیم که مورد تجاوز قرار گرفته بودند. زنی بود که به سه مرد فروخته شده بود. اما کمتر کسی تصویرشان را ثبت کرده است. برای خود من هم عکس‌گرفتن از این زن‌ها سخت بود. این زن‌ها خیلی‌هایشان درباره اتفاقی که برایشان افتاده بود حرف نمی‌زدند. مثلا وقتی می‌پرسیدیم به شما تجاوز شده، می‌گفتند که نشده. می‌دانستیم که این اتفاق افتاده است. بسیاری از این زنان در اردوگاه‌ها زندگی می‌کنند. اما بخشی از آنها دارند اسلحه به دست می‌گیرند تا در مقابل داعش بایستند.»

انتقاد «آلفرد یعقوب‌زاده» به داوران «ورلدر پرس فوتو»:

از این انتخاب به‌شدت دلخورم

تصویر بخشش یک فرد بسیار درخشان است

و می‌گوید انتخاب بسیار خوبی است: «عکس‌هایی که از ایران در میان برندگان است انتخاب‌های خوبی است. من عکس‌های آرش خاموشی را دیدم. تصویری که از بخشش یک فرد در زمان اعدام در عکس‌های او به نمایش درآمده، بسیار درخشان است و فکر می‌کنم این جایزه حقش است. اینکه عکاس در لحظه مناسب در جای خودش قرار داشته است نکته مهم این عکس‌هاست. عکس‌های فاطمه بهبودی هم عکس‌های خوبی است. این عکس‌ها که هم عکاسش زن است و هم سوزه زنان و به‌خصوص مداران شهید است بسیار مورد توجه است و عکاس هم به‌خوبی توانسته حرفش را در عکس‌هایش با زبانی سیاه و سفید بزند. اینکه عکس‌ها سیاه‌وسفید است نکته مثبت آن است.» یعقوب‌زاده این نظر که فتوژورنالیسم با وجود دوربین‌های دیجیتال و عکاسان آماتور به سمت فراموشی رفته را قبول ندارد و می‌گوید: «این عکس‌ها به‌شدت در نگاه به فتوژورنالیسم در دنیا عوض شده و عکاسی فتوژورنالیستی از جنگ به سمت

بحث‌ها جریان داشته و دفعه اولی نیست که ما در مقابل این انتخاب‌ها قرار داریم. یادم است یک‌بار درباره عکسی از سومالی که درباره گرسنگی بود. بحثمان شد. استدلال این بود که آنچه این عکس نشان نداده. این است که این قطعی دست‌ساخته آدم‌هاست و به طبیعت مربوط نیست. در حالی که در عکس این تصویر مشخص نیست.» به گفته یعقوب‌زاده: «عکس امسال و سال گذشته عکس‌های زیبایی هستند. این نکته‌ای است که در انتخاب هیات داوران هست و همین باعث می‌شود داوران در برابر اعتراضی که سال گذشته عکاسان درباره عکس اول داشتند بگویند: این عکس اگر بوستر بشود مردم آن استقبال می‌کنند. مردم از عکس جنگ و خونریزی ته‌وع می‌گیرند. اما واقعیت این است که ما در عکس‌های خبری به‌دنبال نشان‌دادن واقعیت هستیم نه فانتزی. ما آنچه‌ای در برابر جهان می‌گذاریم.» اما یعقوب‌زاده درباره انتخاب دو عکاس ایرانی یعنی آرش خاموشی و فاطمه بهبودی نظری مثبت دارد

هفت جهان

روژه هانن در پاریس درگذشت

خدا حافظ کمیسر «ناوارو»

● شرق: مرگش هم معمایی رخ داد. چهارشنبه گذشته در حالی خبر درگذشت روژه هانن – بازیگر سریال معروف «ناوارو»- منتشر شد که برخی سایت‌ها ساعاتی بعد خبر را تکذیب کردند و ماجرای مرگ «ناوارو» را یک «شوخی اینترنتی» دانستند. خیلی‌ها هم با شنیدن خبر کذب بودن، خوشحال شدند اما ساعاتی پس از انتشار خبر اولیه، درگذشت این بازیگر در سایت‌های معتبر فرانسوی و اروپایی تایید شد تا آخرین پلان زندگی ناوارو هم ثبت شود. بازیگر فرانسوی‌ای که در ایران بیشتر برای ایفای نقش «کارگاه ناوارو» شهرت داشت، بر اثر مشکلات تنفسی در سن ۸۹سالگی درگذشت. روژه هانن ۲۰ اکتبر ۱۹۲۵ در الجزایر در شمال‌آفریقا از والدینی فرانسوی متولد شد و در سال ۲۰۰۸ در ۸۳سالگی، با وجود اینکه گفته بود شغلش را دوست دارد، از بازیگری کناره‌گیری کرد. او چهارشنبه، ۲۲بهمن به‌دلیل مشکلات تنفسی در بیمارستانی در پاریس درگذشت. هانن تحصیلاتش را در رشته

روانشناسی انجام داده بود و پس از آن به بازی در فیلم‌های کوچک روی آورد و با بازیگرانی چون رنه سیمون و میشل بوتولد همبازی شد. او در بیش از ۱۰۰ فیلم بازی کرد و با توجه به چهره ایتالیایی- آمریکایی درهای زیادی به رویش باز شد. او با بازی در فیلم «گوریل‌ها و ببرها» مشهور شد و پس از آن در سال ۱۹۵۹ در فیلم مشهور «روکو و بردارنش» ساخته لوچینو ویسکونتی بازی کرد. او با ژول دسن در فیلم «او کسی است که باید بمیرد» در سال ۱۹۵۷ همبازی شد و برای ژان لوک گدار در فیلم «بی‌نفس» بازی کرد. او در فیلم‌های کارگردان‌های دیگری چون کلود شابرول، ژرژ لوتر و ادوارد مولینارو نیز بازی کرد. او در سال ۱۹۷۸ به پیشنهاد الکندر آرکادی در نقش یک الجزایری بازی کرد و از اینجا او به شخصیت مشهور چنین نقش‌هایی بدل شد. هانن در ادامه روند کاری خود در سریال «ناوارو» بازی کرد که او را به چهره‌ای مردمی بدل کرد. این سریال که اولین بار درسال ۱۹۸۹ در تلویزیون شبکه یک فرانسه روی آنتن رفت، در نهایت تا ۱۰۸ اپیزود تا سال ۲۰۰۶ ادامه یافت. این مجموعه هر هفته بیش از ۱۰میلیون‌نفر مخاطب داشت. ریاست‌جمهوری فرانسه در بیانیه‌ای به هانن بازیگر مطرح کشورش ادای احترام کرده و او را هنریشیه‌ای دانست که با چندین نسل ارتباط برقرار کرده است. فلور پلرین، وزیر فرهنگ فرانسه نیز درباره هانن گفت: «او قادر بود بسیاری از مردم را به هیجان آورد و بعد هنری به نقش‌های محبوبش ببخشد. این بازیگر برای «ناوارو» برنده جایزه بهترین بازیگر مرد سال شد. این اثر در ایران نیز یکی از مجموعه‌های پرمخاطب بود که به محبوبیت رسید. هانن همچنین علاوه‌بر بازیگری، در زمینه نویسندگی فعالیت و کتاب «نامه به دوستی امروز» را در سال ۲۰۰۱ منتشر کرد که در مورد خاطرات و نظریاتش درباره رئیس‌جمهور اسبق فرانسه، فرانسوا میتران بود.

هفت جهان

«پریدن از ارتفاع کم» جایزه بانورامای برلین را برد

● مهر: فیلم ایرانی «پریدن از ارتفاع کم» شب گذشته جایزه منتقدان در بخش بانورامای جشنواره فیلم برلین را دریافت کرد. فیلم «پریدن از ارتفاع کم» به نویسندگی و کارگردانی حامد رجبی ساخته شده و تهیه‌کنندگی آن را مجید بزرگ و سعید آرمنند برعهده دارند و در آن بازیگرانی همچون نگار جواهریان، رامبد جوان، محمود بهروزیان... به ایفای نقش می‌پردازند. این فیلم داستان زنی به‌نام نهال است که چهارماهه حامله است و ناگهان می‌فهمد که جنین در شکمش مرده است. او سکوت می‌کند و تصمیم می‌گیرد از این ماجرا به کسی چیزی نگوید... شخصیت‌پنجمین جشنواره فیلم برلین از تاریخ پنجم تا ۱۵افوری (۱۶ تا ۲۶بهمن) در حال برگزاری است.